

عملکرد حمل و نقل ریلی درون شهری و حومه

در حال حاضر برنامه احداث طرح‌های قطارشهری در ۱۰ کلان‌شهر کشور شامل تهران، مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز، کرج، اهواز، قم، کرمانشاه و اسلامشهر با مجموع جمعیتی حدود ۲۰ میلیون نفر در حال انجام می‌باشد. در این شهرها احداث ۹۳۰ کیلومتر خط مترویی مصوب شده است که از این مقدار، عملیات اجرایی ۲۴۲٫۷ کیلومتر خطوط مترویی نیمه تمام در حال انجام، ۳۴۲ کیلومتر در مرحله مطالعات تکمیلی و ۳۴۵٫۷ کیلومتر مربوط به ۱۲ خط شامل ۲۲۹ ایستگاه در کلان‌شهرهای تهران، مشهد، شیراز، اصفهان و تبریز در مرحله بهره‌برداری می‌باشد. در صورت بهره‌برداری از ۲۴۲ کیلومتر خط مترویی نیمه تمام در کلان‌شهرها، جمع خطوط مترویی در دست بهره‌برداری به ۵۸۸ کیلومتر افزایش می‌یابد و پیش‌بینی می‌گردد با تأمین ۲۰۰۰ دستگاه واگن دیگر در شبکه مترویی کشور، تعداد سفرهای سالیانه از طریق مترو به ۲۳۷۷ میلیون نفر سفر برسد.

کیلومتر و ایستگاه بهره‌برداری شده در ۸ سال اخیر:

کلا ۳۴۵٫۷ کیلومتر خط مترویی در ۵ کلان‌شهر تهران، مشهد، شیراز، اصفهان و تبریز بهره‌برداری شده که از این مقدار ۱۸۶ کیلومتر در دولت یازدهم و دوازدهم بهره‌برداری شده است.

کلا ۲۲۹ ایستگاه بهره‌برداری شده که ۱۲۶ ایستگاه در ۸ سال اخیر به بهره‌برداری رسیده است

تعداد واگن مترویی تأمین شده در ۸ سال اخیر:

کل واگن‌های تأمین شده در خطوط مترویی کشور ۱۸۷۲ واگن تاکنون بوده است که ۶۹۱ واگن در ۸ سال اخیر تأمین شده است.

کمک‌های دولت یازدهم و دوازدهم از محل اعتبارات در ۸ سال اخیر:

دولت‌های قبل:

- اعتبارات تملک‌دارایی سرمایه‌ای: ۴۴،۷۲۶ میلیارد ریال
- اوراق مالی اسلامی: *
- اعتبارات جمعی خرجی: ۴۷۳ میلیارد ریال
- یارانه بلیت مترویی: ۲۰،۱۶ میلیارد ریال
- یارانه صرفه‌جویی در مصرف سوخت: *

دولت یازدهم و دوازدهم:

- اعتبارات تملک‌دارایی سرمایه‌ای: ۳۳،۱۴۰ میلیارد ریال
- اوراق مالی اسلامی: انتشار ۱۸۹،۸۰۰ میلیارد ریال با تضمین پنجاه درصدی دولت به مبلغ ۹۴،۹۰۰ میلیارد ریال
- اعتبارات جمعی خرجی: ۲،۰۴۱ میلیارد ریال
- یارانه بلیت مترویی: ۱،۵۳۶ میلیارد ریال
- یارانه صرفه‌جویی در مصرف سوخت: ۲،۷۰۱ میلیارد ریال

قراردادهای تأمین واگن:

در حال حاضر دو پروژه تأمین واگن مترویی برای کلان‌شهرهای کشور از طریق سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (دفتر حمل و نقل ریلی درون شهری) در دست انجام می‌باشد.

اولین پروژه، قرارداد تأمین ۳۱۵ دستگاه واگن مترویی برای کلان‌شهرهای شیراز، اصفهان و تبریز با شرکت چینی پوژن می‌باشد که تاکنون ۱۰۰ دستگاه واگن در حال بهره‌برداری توسط کلان‌شهرهای شیراز، اصفهان و تبریز است و ۲۰ دستگاه واگن نیز ساخت و تولید شده و در مرحله ارسال به سایت قطار شهری‌ها و تست می‌باشد. همچنین بخش اعظم قطعات و تجهیزات ۶ رام قطار مترویی نیز به گمرکات کشور ارسال شده و در مرحله پرداخت وجوه جهت ترخیص از گمرکات می‌باشد.

طرح تأمین ۲۰۰۰ دستگاه واگن مترویی براساس برنامه پنج‌ساله ششم توسعه یکی دیگر از طرح‌های وزارت کشور است. فاز اول این طرح قرارداد تأمین ۶۳۰ دستگاه واگن برای خطوط مترویی تهران است که با کارفرمایی وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) و مدیریت طرح سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) به منظور یکپارچه‌سازی فنی و شکل‌گیری زنجیره‌های تأمین و تولید در داخل کشور جهت تقویت صنایع بومی شکل گرفته است. در این طرح که منبع مالی آن تسهیلات خارجی (فاینانس) خواهد بود، از تعداد ۲۰۰۰ دستگاه واگن، ۱۰۵۰ دستگاه برای پایتخت و مابقی آن متعلق به کلان‌شهرهای مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز،

کرج، اهواز، قم و کرمانشاه می باشد. در راستای اجرای مصوبه شورای اقتصاد، قرارداد ۶۳۰ دستگاه واگن بعنوان فاز اول در سال ۹۷ امضاء و با کنسرسیوم چینی-ایرانی پیمانکار مبادله شده است. با توجه به تکمیل فرایند داخلی اخذ فاینانس، قرارداد مذکور طی سال ۹۹ از طرف بانک مرکزی به موسسه چینی به معرفی شده و در مرحله بررسی توسط موسسه تسهیلات دهنده چینی است. همچنین به منظور تأمین ۱۳۷۰ دستگاه واگن از واگن های باقیمانده، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور مذاکره با واگن سازان و موسسات مالی بین المللی برای اخذ پیشنهاد و امضای قرارداد تجاری در حال انجام است.

عملکرد احکام مرتبط قانون بودجه سال ۱۳۹۹ حوزه حمل و نقل ریلی درون شهری

شماره ماده	شرح	عملکرد ۱۳۹۹
بند الف تبصره ۳	الف - با رعایت بند «الف» ماده (۴) قانون برنامه ششم توسعه، در سال ۱۳۹۸ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرحها علاوه بر باقی مانده سهمیه سال قبل، معادل ریالی سی میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار تعیین می شود. در مواردی که استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) با مجوز قانونی منوط به تضمین دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر بازپرداخت اصل و هزینه های تسهیلات مالی اخذ شده از منابع بانکهای کارگزار خارجی و بانکها و مؤسسات توسعه ای بین المللی باشد، وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است پس از تصویب هیأت وزیران به نمایندگی از طرف دولت ضمانتنامه های کلی و یا اختصاصی مورد نیاز برای طرحهای مذکور را حداکثر ظرف مدت یک ماه صادر و یا اختیار امضای آن را با تصویب هیأت وزیران به مقام مسؤول ذی ربط تفویض کند. طرحهای بخشهای خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای دانش بنیان نیز با سپردن تضمین های لازم به بانکهای عامل می توانند از تسهیلات مذکور استفاده کنند و بازپرداخت اصل و سود تسهیلات هر یک از طرحهای مذکور از محل عایدات طرح تأمین و پرداخت می شود.	در حوزه حمل و نقل ریلی درون شهری: فاینانس تأمین ۶۳۰ دستگاه واگن متروی تهران به مبلغ هفتصد و هشتاد و دو میلیون یورو: تمام مجوزها اخذ و طرح از طرف بانک مرکزی به موسسه اعتبار دهنده چینی معرفی شده و منتظر فعال شدن خط اعتباری می باشد. فاینانس خط ۲ قطار شهری تبریز به مبلغ دو هزار و هفتصد و نود و چهار میلیون یوان تمام مجوزها اخذ شده لیکن بدلیل محدودیت های خط اعتباری هنوز از طرف بانک مرکزی به طرف خارجی (چین) معرفی نشده است. فاینانس خط ۲ کرج به مبلغ یک هزار و نهصد و پنجاه میلیون یوان: تمام مجوزها اخذ شده لیکن بدلیل محدودیت های خط اعتباری هنوز از طرف بانک مرکزی به طرف خارجی (چین) معرفی نشده است. فاینانس خط ۶ متروی تهران به مبلغ سیصد و چهل و هشت میلیون یورو: با توجه به منقضی شدن مدت مصوبه شورای اقتصاد لازم است سبب به معرفی بانک عامل جهت اخذ مجدد شورای اقتصاد اقدام نمایند که بدلیل مشکلات بدهی های بانکی هنوز موفق به اخذ عاملیت از بانک ها نشده اند. فاینانس خط ۷ متروی تهران به مبلغ سیصد و چهل و هشت میلیون یورو: با توجه به منقضی شدن مدت مصوبه شورای اقتصاد لازم است سبب به معرفی بانک عامل جهت اخذ مجدد شورای اقتصاد اقدام نمایند که بدلیل مشکلات بدهی های بانکی هنوز موفق به اخذ عاملیت از بانک ها نشده اند.
بند ج تبصره ۴	ج - به دولت اجازه داده می شود پس از عقد قرارداد با تأمین کننده مالی خارجی، اقدامات قانونی لازم را برای تأمین سهم پانزده درصد (۱۵٪) تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) از محل منابع صندوق توسعه ملی به عمل آورد و برای طرحهای ریلی هزینه کند.	با توجه به درخواست وزارت کشور، مصوبه هیأت وزیران به منظور تأمین ۱۵٪ سهم فاینانس طرح های ریلی از محل صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۹، برای طرح های تأمین ۶۳۰ دستگاه واگن تهران، خط ۲ قطار شهری تبریز و خطوط ۶ و ۷ متروی تهران به شماره ۵۷۷۰۹/ت/۵۷۷۳۹ مورخ ۹۹/۰۵/۲۶ و برای خط ۲ قطار شهری کرج به شماره ۶۳۹۲۱/ت/۵۷۳۱۲ ه مورخ ۹۹/۰۶/۱۰ ابلاغ گردید. برای تأمین ۱۵٪ طرح های مذکور با سازمان برنامه و بودجه کشور مکاتبه گردید که آن سازمان طی نامه شماره ۳۸۵۶۳۵ مورخ ۹۹/۰۷/۲۰ موضوع تأمین ۱۵٪ را برای قرارداد تأمین ۶۳۰ دستگاه واگن به صندوق توسعه ملی ارسال گردید.
بند د تبصره ۵	د - شهرداری های کشور و سازمان های وابسته به آنها با تأیید وزارت کشور تا سقف هشتاد هزار میلیارد (۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط همان شهرداری ها منتشر کنند. حداقل	حوزه حمل و نقل ریلی درون شهری: مجوز انتشار ۵۷۵۰۰ میلیارد ریال برای توسعه خطوط مترویی صادر شده است که تا پایان سال ۱۳۹۹ مبلغ ۴۸,۵۰۰ میلیارد ریال به مرحله انتشار رسید. متروی تهران: ۲۱,۵۰۰ میلیارد ریال متروی مشهد: ۷,۰۰۰ میلیارد ریال

عملکرد ۱۳۹۹	شرح	شماره ماده
<p>متروی شیراز: ۵،۰۰۰ میلیارد ریال متروی تبریز: ۵،۰۰۰ میلیارد ریال متروی کرج: ۴،۸۰۰ میلیارد ریال متروی قم: ۴،۵۰۰ میلیارد ریال متروی اصفهان: ۷،۰۰۰ میلیارد ریال متروی کرمانشاه: ۱،۷۰۰ میلیارد ریال متروی اسلامشهر: ۱،۰۰۰ میلیارد ریال</p>	<p>شصت درصد (۶۰٪) از سقف اوراق موضوع این بند به طرحهای قطار شهری و حمل و نقل شهری و بازآفرینی شهری بافت فرسوده پیرامون حرمهای مطهر امام رضا(ع)، حضرت معصومه(س)، حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) و حضرت احمدین موسی(ع) اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق برای اجرای طرحهای قطار شهری و حمل و نقل شهری و بازآفرینی شهری بافت فرسوده پیرامون حرمهای مطهر به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها است و تضمین پنجاه درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور است. اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران آن طرح می‌باشد.</p>	
<p>کلا مبلغ ۲،۷۰۱ میلیارد ریال بابت یارانه صرفه جویی در مصرف سوخت به قطار شهری های تهران، مشهد، شیراز، اصفهان و تبریز از محل ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر از طریق سازمان هدفمندسازی یارانه ها پرداخت شده که ۲،۵۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۹ انجام شده است.</p>	<p>الف- در اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده(۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، تمامی دریافتی‌ها(منابع) مندرج در جدول ذیل به استثنای عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور، ... هزینه می‌شود.... ۴- عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از فروش فرآورده‌های نفتی موضوع ماده(۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده پس از وصول، ظرف مدت یک‌ماه به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز می‌شود تا به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها پرداخت شود.</p>	<p>بند الف تبصره ۱۴</p>
<p>حوزه حمل و نقل ریلی درون شهری: به منظور تعمیرات اساسی ۳۱ (سی و یک) رام قطار DC (هر قطار هفت واگن) متروی تهران با اعتبار مورد نیاز مبنی بر ۴۱۳۰ میلیارد ریال ، تفاهم نامه اجرایی فی مابین شهرداری تهران، سازمان برنامه و بودجه و صندوق کارآفرین امید با اهداف تثبیت اشتغال، توسعه خدمات حمل و نقل ریلی و بهره برداری از خطوط متروی تهران و ارتقای ایمنی در حمل و نقل مسافر بر اساس استاندارد های بین المللی شرکت بهره برداری متروی تهران منعقد گردید.</p>	<p>۵ - ده درصد (۱۰٪) از عوارض موضوع جزء(۱) بند «ب» ماده(۶) قانون برنامه ششم توسعه که در اختیار دهیاری‌ها و فرمانداری‌ها(در روستاهای فاقد دهیاری) است، می‌تواند صرف طرحهای اشتغالزایی روستایی، مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان شود.</p>	<p>جزء ۵ بند الف تبصره ۱۸</p>

وضعیت خطوط مترویی در حال بهره برداری و ساخت

شهر	آغاز سال بهره برداری	طول خطوط منصوب (کیلومتر)	طول خطوط در دست بهره برداری موجود (کیلومتر)	تعداد ایستگاههای در حال بهره برداری	تعداد واگن موجود	تعداد سفر سالانه میلیون نفر	طول خطوط قابل اضافه در پایان طرح -۱۴۰۲ (کیلومتر)	تعداد واگن مورد نیاز در پایان طرح ۱۴۰۲	تعداد سفر سالانه اضافه شده در پایان طرح -۱۴۰۲ (میلیون سفر)	جمع طول خطوط در پایان طرح -۱۴۰۲ (کیلومتر)	کل تعداد سفر سالانه در پایان طرح -۱۴۰۲ (میلیون سفر)
تهران ۱۳۷۷-۱۳۹۸	۱۳۷۷	۴۶۷	۲۴۴.۵	۱۳۵	۱۵۲۱	۷۳۰	۷۰.۵	۱۰۵۴	۵۱۳	۳۱۵	۱۲۴۳
مشهد ۱۳۸۹-۱۳۹۵	۱۳۸۹	۱۳۰	۳۸.۵	۳۶	۱۳۰	۴۷	۲۸.۵	۱۹۲	۱۸۰	۶۷	۲۲۷
شیراز ۱۳۹۳-۱۳۹۶	۱۳۹۳	۹۳	۲۴.۵	۲۰	۷۰	۱۸	۱۵	۱۳۵	۱۴۴	۳۹.۵	۱۶۲
اصفهان ۱۳۹۴-۱۳۹۶	۱۳۹۴	۵۳	۲۱	۲۰	۷۰	۱۸	۲۴	۱۳۲	۱۴۴	۴۵	۱۶۲
تبریز ۱۳۹۴-۱۳۹۵	۱۳۹۴	۶۹	۱۷.۲	۱۸	۶۵	۱۱	۲۲.۴	۱۲۵	۱۵۱	۳۹.۶	۱۶۲
کرج		۲۷	۰	-	۱۴	۰	۲۷	۱۱۲	۱۱۳	۲۷	۱۱۳
اهواز		۴۳	۰	-	۰	۰	۲۲.۷	۶۵	۸۱	۲۲.۷	۸۱
قم		۳۵	۰	-	۲	۰	۱۹.۶	۱۲۵	۱۶۲	۱۹.۶	۱۶۲
گرمانشاه		۱۳	۰	-	۰	۰	۱۳	۶۰	۶۵	۱۳	۶۵
مجموع		۹۳۰	۳۴۵.۷	۲۲۹	۱۸۷۲	۸۲۴	۲۴۲.۷	۲۰۰۰	۱۵۵۳	۵۸۸.۴	۲۳۷۷